

φθασε μέχρι τῶν ὀκτακοσίων, ἔκειτο εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς πόλεως, ἀπέναντι τῶν Μοσχοησίων ἦτο δὲ κεκοσμημένον ἔσωθεν τε καὶ ἔξωθεν διαφόροις ὠρατίσμασι, ἔχον περιβόλον ἐν τῷ μέσῳ δενδρόφυτον, κρήνην, δεξαμενὴν, κήπον πλήρη ἀνθέων, βιβλιοθήκην πολύτομον κλπ. Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ ἐδιδάσκετο ἡ φιλολογία, φυσικὴ, λογικὴ, ῥητορικὴ, φιλοσοφία, μαθηματικὰ κλπ. Ἐδίδασξαν δ' ἐν αὐτῇ οἱ ἐξῆς ἄ. Γρηγόριος ὁ Σεράφης, ὁ ἐκ Κυθωνίων Ἑλληνιστὴς ἄριστος καὶ θεολόγος οὐκ ἐκ τῶν τυχόντων, συγγραφεὺς καὶ ἐκδόου ἱκανὰ συγγράμματα. β'. Βενιαμὴν ὁ ἐκ Πλωμαρίου τῆς Λέσβου, ἀνὴρ ἐπίσης γνωστὸς εἰς τοὺς περὶ τὴν νεωτέραν φιλολογίαν ἀσχολουμένους. γ'. Θεόφιλος Καίρης ὁ ἐξ Ἄνδρου. δ'. Εὐστράτιος Πέτρος ὁ ἐκ Κυθωνίων ἐδίδασξαν δὲ καὶ τινες ἄλλοι διήρκεσε δὲ τὸ Γυμνάσιον τοῦτο μέχρι τοῦ 1824, ὅτε κατεστράφη ἡ πόλις. Ἐξεπέμφθησαν δὲ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τινες ὅπως, δαπάνῃ τῆς κοινότητος ἢ καὶ ἰδιωτῶν σπουδάζουσι, τινὲς δ' αὐτῶν, ὡς ὁ ἀείμνηστος Π. Ρόδιος, Κ. Τόμπρας καὶ ἄλλοι, οὐ μικρὰς τῇ Ἑλλάδι προσέφερον ὑπηρεσίας.

Μὴ ἐπαρκεσθέντες εἰς τὴν σύστασιν τοῦ Γυμνασίου μόνου οἱ φιλόμουσοι Κυθωνίαις, κατήρτισαν καὶ τυπογραφίαν, ἐξ ἧς ἐτυπώθησαν διάφορα συγγράμματα, τῶν ὁποίων ἡ φιλοκαλία περὶ τὴν τύπωσιν, σχετικῶς πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς τέχνης ταύτης τότε, κινεῖ τὸν θαυμασμὸν πάντων. Διευθυντὴς τοῦ τυπογραφικοῦ καταστήματος ἦτον ὁ Κωνσταντῖνος Τόμπρας, ὅστις εἶχε μάθει τὴν τέχνην παρὰ τῷ περικλεεῖ Διδότῳ ἀλλ' ὅτε κακῇ μοίρᾳ ἡ πόλις τῶν Κυθωνίων κατεστράφη τῷ 1824, τότε συγκατεστράφη καὶ τὸ τυπογραφεῖον ἐκεῖνο.

Τοιαύτη ἦτον ἡ εὐδαιμόνων κατάστασις τῶν Κυθωνιατῶν, ὅτε ἡ σάλπιγξ τοῦ Ῥήγα ἤχησε, καὶ αἱ καρδίαι σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἠλεκτρίσθησαν, τότε δὲ οὔτε οἱ φιλότιμοι Κυθωνιάται ἀπελείφθησαν. Ὁ Δημήτριος Θέμελης καὶ ὁ Γρηγόριος Δικαῖος μεταβάντες ἐκεῖ ἐσπειραν τὸν σπῆρον τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας. Εἰς τὴν φωνὴν τῶν ἀοιδίμων ἐκείνων ἀνδρῶν σωματεῖον Κυθωνιατῶν σχηματισθὲν ἔδραμεν ὅπως μετὰσχῆ τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγώνων ἀλλὰ αὐτοὶ, οἱ ὑπὲρ ἄλλων προμαχοῦντας, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ σώσωσι τὴν ἰδίαν πατρίδα ἀπὸ τῆς καταστροφῆς, καὶ αἱ Κυθωνίαι ἔπεσαν πολὺκλαστον, ἀλλ' ἐνδοξὸν ὄμμα τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἐπαναστάσεως. Ὡς ὁ Φοῖνιξ ὅμως, ὁ ἀπὸ τῆς τέφρας του ἀναγεννώμενος, οὕτω καὶ

ἡ πόλις ἐκείνη, καταστραφεῖσα καὶ σχεδὸν ἐρημωθείσα, ἤδη προβαίνει εἰς αὐξήσιν καὶ εὐδαιμόνιαν καὶ πεπεισμεθα ὅτι μετ' οὐ πολὺ, χάρις εἰς τὸν ἐθνικὸν καὶ φιλόμουσον χαρακτῆρα τῶν Κυθωνιατῶν, θέλει ἀναλάμψει τὴν πρὸ τῆς καταστροφῆς λάμψιν αὐτῆς.

Ε. ΠΑΜ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

Ἡ ΜΙΚΡΑ ΛΟΥΙΖΑ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Ν. Δ. Πασχαλίδου.

ΠΟΛΛΑΙ τῆς πόλεως νεάνιδες περιεπάτου ἐνίοτε εἰς τοὺς κήπους τοῦ πρεσβυτερίου τοῦ Οὐ . . . καὶ ἐλάμβανον τὸν καφφὲ ἢ ἔτρωγον κωπὸν βούτυρον ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν πυκνοφύλλων δένδρων αὐτοῦ. Ὅπως καταγοητευμένοι ἐκ τῆς ἡσυχίας καὶ τῶν καλλονῶν τοῦ ἀγροτικοῦ βίου, ἐμπαρίζον τὴν θυγατέρα τοῦ ἱερέως Λουίζαν, διότι διέτριβε πάντοτε εἰς ἐκείνην τὴν τερπνὴν κατοικίαν μακρὰν τοῦ κωνιορτοῦ καὶ τῆς τύρβης τῆς πόλεως Ἡ Λουίζα μετ' ἐκπλήξεως ἤκουε τοὺς ἐπαίνους των, καὶ οἱ γλυκεῖς αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἐλάμβανον ἔκφρασιν ἀπορίας ἡρώτα δὲ ἑαυτὴν, ἐὰν αἱ νεάνιδες ἐκεῖναι, ὅλον τὸν καιρὸν τῶν κατρίβουσαι εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἀνατροφῆς των καὶ τὰς ἡδονὰς, ἠὲ χαριστοῦντο πραγματικῶς νὰ ἀνταλλάξωσιν τὴν θέσιν των μετὰ τὴν ἐδικὴν τῆς. Ἐνόμιζε λοιπὸν ἑαυτὴν ἀγνώμονα, διότι δὲν εἶχεν ἐκτιμήσει ἀρκούντως τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ταύτης, τὴν τοσοῦτον ἐκθειάζομένην, καὶ ἐνησυχλοῖτο μετὰ περισσοτέραν ἐπιμονὴν εἰς τὰ πολλὰ καθήκοντα, μετὰ ὅποια ἦτο ἐπιθεσθαρυμένη καὶ ἄτινα αἱ νεάνιδες τῆς πόλεως οὐδὲ ὅπως ἐσκέπτοντο.

Ἡ Λουίζα, πρεσβυτέρα οὖσα τῶν τέκνων τοῦ ἱερέως, μόλις εἶχε γνωρίσει τὴν μητέρα τῆς, διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ὁποίας ὁ πατὴρ τῆς εἶχε πολὺ καταβληθῆ. Ὁ σεβάσμιος ἱερεὺς ἐνόμισε καθῆκον ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς οἰκογενείας του νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς παθούσης υἱείας του, καὶ ἐπεφάσιζε νὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἀναλάβῃ. Ἐνεπιστάθη ὅθεν τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας του εἰς τινὰ συγγενῆ του νεάνίδα, ὀνόματι Δωροθέαν, καὶ ἐπεφόρτισεν αὐτὴν νὰ ἐπιμελῆται τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἀτυχῶν τέκνων του. Παρ' αὐτῆς ἡ Λουίζα ἐδιδάσκετο νὰ πλέκῃ καὶ νὰ καταγίνεται εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας, ἀλλὰ τὸσον αὐτὴ καθὼς καὶ οἱ μικροὶ ἀδελφοὶ τῆς οὐδὲ ὅπως ἦσαν εὐχαρισμένοι ἐκ τῶν φροντίδων τῆς νέας ταύτης προστάτιδος των. Ἄνεσιν εὕρισκον πάντοτε

τὰ ἀτυχή μικρὰ ἐν τινι γωνίᾳ τῆς οἰκίας ἢ τοῦ κήπου, ὅπου ἡ Λουίζα κατεπράυνε τὸν φόβον τῶν ἢ τὴν δυσαρρέσκειάν των, παίζουσα μετ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ χλοάζοντος ὄροπεδίου τοῦ ἀρχίου κοιμητηρίου ἢ κατασκευάζουσα ὄρη ἐξ ἄμμου καὶ φωλεὰς πλαστὰς ἐξ ἀγύρων. Οὕτω διήρχοντο τὰς ἡμέρας των τὰ ἀτυχή ταῦτα πλάσματα ἐξερημένα μητρικῶν θωπειῶν καὶ ἄνευ χαρᾶς.

Ὁ ἱερεὺς εἶχεν ἀδελφὴν τινὰ ἥτις διέμενε μακρὰν αὐτοῦ. Ἡ Ἐνρρίετη, οὕτως ἐκαλεῖτο αὐτή, ἤλθε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ἀδελφόν της καὶ παρετήρησεν μετ' ἐκπλήξεως τὴν ἄτακτον διεύθυνσιν τῆς νεάνιδος Δωροθέας.

« Χριστιανέ, εἶπε πρὸς αὐτὸν μετ' ἀποφάσεως, πρέπει νὰ νυμφευθῆς. Ἡ οἰκία σου καὶ τὰ τέκνα σου ἀπόλλυνται ἄλλως. — Καὶ ἐγὼ τὸ βλέπω, εἶπεν οὗτος μετὰ περισκέψεως· πρὸ πολλοῦ παρατηρῶ ὅτι τὰ πράγματά μου δὲν διαχειρίζονται καλῶς· ἀπὸ οἶκτον πρὸς τὰ ἀτυχή μου τέκνα δὲν δύναμαι πλέον νὰ μένω μόνος. Ἐὰν μοῦ εὖρης κατάλληλον τινα σύζυγον . . . »

Ἐν πρώτοις ἡ Δωροθέα ἀπελύθη, χωρὶς νὰ λυπήσῃ ποσὸς ἢ ἀπομάκρυνσίς της τὰ παιδιά, καίτοι ἀπεχωρίσθη αὐτῶν μετὰ δακρύων, καὶ τὰ ἐνηγκαλίσθη φιλοστόργως ἀναχωροῦσα. Ἡ θεία ἔμεινε παρ' αὐτοῖς, τὰ ἔλουσε, τοῖς κατεσκευάσεν ἐνδύματα, καὶ εἰς πᾶν μικρὸν παιδικὸν ἁμάρτημα τὸ ὅποιον ἔπραττον ταῦτα ἔλεγε στενάζουσα. — « Τί θὰ εἶπη, δι' ἀγάπην Θεοῦ ἢ μητέρα σας! »

Ἡμέραν τινὰ ἡ οἰκία καὶ τὰ παιδιά ἠτοιμάσθησαν μετ' ἰδιαζούσης ἐπιμελείας· κατεσκευάσθησαν γλυκίσματα καὶ ὁ καφρὸς ἔγεινε καλλίτερος παρὰ τὸ σῆνηθε. Ἡ θεία παρήνεσε τὰ παιδιά νὰ φέρωνται καλῶς. — « Θὰ ἔλθωσιν ἐπισκέψεις, τοῖς εἶπεν, ὅθεν ἐστὲ εὐγενῆ καὶ φιλόφρονα. Ἐὰν νεάνις τις σὰς ὀμιλήσῃ, προσέξατε νὰ τῇ ἀπαντήσητε ἄνευ προπετείας, ἀλλὰ μὲ εὐγένειαν νὰ τῇ κάμψτε φιλοφρονήσεις, καὶ νὰ τῆς εἰπῆτε· — Ἔσο μικρὰ μήτηρ ἡμῶν. — Τοῦτο θέλει τὴν εὐχαριστήσῃ, ἐγὼ δὲ θὰ σὰς δώσω ἔπειτα γλυκίσματα. — Ἀλλὰ ἡ μήτηρ μας ἀπέθανεν, ὑπέλαβεν ἡ Λουίζα. — Αἱ μητροικαὶ εἰσὶ μοχθηραὶ εἶπεν ὁ ζωηρὸς Φτρίτζ. — Σιώπα, αὐθαδὲς παιδίον, εἶπεν ἡ θεία τῶν ἐπιπλήτους αὐτόν· πρέπει νὰ ἦσθε ἀρκούντως εὐχαριστημένα ἐὰν ὁ πατήρ σας σὰς δώσῃ μίαν καλὴν μητέρα! Ὁ Θεόδωρος εἶναι βεβαίως ἀρετὰ καλὸ παιδίον, καὶ θὰ ἀποκαλέσῃ μητέρα του τὴν νεάνίδα ταύτην.

Αἱ ἐπισκέψεις ἐγένοντο· ἦτο γνώριμός τις τῆς

θείας των εὐπορος χήρα ἐμπόρου τινὸς τῆς πλησιοχώρου πόλεως καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, ὠραία καὶ εὐγενῆς νέα εἰκοσιν ὀκτῶ ἐτῶν ἡλικίας περίπου. Ἡ μήτηρ ἐπεθεώρησε προσεκτικώτατα ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκίας, καὶ ὅταν ἔλαβον τὸν καφρὸν ἔκαμε λογαριασμὸν μετὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἱερέως ὅλων τῶν προσόδων τῆς ἐνορίας. Ὁ ἱερεὺς συνώμιλησε μετὰ τῆς νεάνιδος, ἥτις ἂν καὶ δεικνύουσα σταθερότητα εἰς τοὺς τρόπους αὐτῆς, ἐφαίνετο τεθορυβημένη ὀλίγον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν. Τέλος ἐστράφη πρὸς τὰ παιδιά, τὰ ὅποια ἐκάθηντο ἐν τινι γωνίᾳ τῆς αἰθούσης περὶ μίαν τράπεζαν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἀδελφῆς των Λουίζης.

— Ἡ μικρὰ ἔχει ὠραίους γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶπεν ἡ νεάνις Ἀμαλία σιναντώσα τὸ ἥρεμον καὶ προσεκτικὸν βλέμμα τῆς Λουίζης, καὶ ἔχει τὸ ἦθος συνετήν. — Καὶ πολὺ ὠραῖον προσέθηκεν ἡ μήτηρ. — Τοιαῦτα εἰσὶ καὶ τὰ τρία ἐβεβαίωσεν ἡ θεία των, τοῦτο εἶναι προσὸν τῆς οἰκογενείας.

Ὁ Φτρίτζ ἐννοήσας ἐκ τῶν βλεμμάτων τῆς θείας του τὴν ἐπιθυμίαν της, καὶ ἀναμνησθεὶς τῶν παλαινέσεων αὐτῆς, ἔδειξεν εἰς τὴν Ἀμαλίαν τὰ βιβλία καὶ τὰς εἰκόνας του καὶ εἶπε. — Δὲν εἶναι ὠραῖα ταῦτα; — Μάλιστα, εἶπεν ἡ Ἀμαλία, βλέπω ὅτι ἔχεις πολὺ ὠραῖα πράγματα. — Λοιπὸν μείνε ἐνταῦθα καὶ ἔσο μικρὰ ἡμῶν μήτηρ, ἀνέκραξεν ὁ Θεόδωρος λίαν προσφῶρος, εἶτα δὲ ἐθεώρησε θριαμβευτικῶς ἐναλλάξ τὴν θείαν του καὶ τὰ γλυκίσματα. Ἡ Ἀμαλία ἠρθύρασε, ἡ δὲ μήτηρ της καὶ ἡ Ἐνρρίετα προέβησαν. — Ὅποια θαυμασία σύμπτωσις εἶπεν ἡ μήτηρ τῆς Ἀμαλίας. — Δάκτυλος Κυρίου βεβαίως εἶναι, ἐπανέλαβεν ἡ Ἐνρρίετα.

Μετὰ ταῦτα περιεπάτησαν ἐντὸς τοῦ κήπου, τὰ δὲ παιδιά ἔμενον ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ὁ Θεόδωρος ἐκαυχᾶτο πολὺ ἐπὶ τῷ κατορθώματι αὐτοῦ, ὁ δὲ Φτρίτζ ἐθεώρει μὲ ὄμμα ζηλότυπον τὸ μεγαλύτερον γλυκίσμα ὑπερ εἶχε λάβει ἐκεῖνος ὡς βραβεῖον. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν Λουίζαν, αὐτὴ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας της ἐξήταξε πάντα ταῦτα.

Δὲν παρήλθε πολλὸς καιρὸς μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην καὶ νέα προετοιμασίαι ἐορτῆς ἐγένοντο ἐν τῷ πρεσβυτερίῳ. Τὰ γλυκίσματα ἤδη ἦσαν καὶ περισσότερα καὶ ποικιλότερα. Ἡ Ἀμαλία ἤλθεν ἐνδεδυμένη πολυτελεῖς, καὶ παρουσιάσθη ὑπὸ τοῦ ἱερέως εἰς τὰ παιδιά ὡς μνηστή του καὶ κατὰ συνέπειαν μέλλουσα αὐτῶν μήτηρ. Προσέφερε δὲ αὐτὴ εἰς τὴν Λουίζαν, ἥτις ἔως τότε ἐφόρει τὸ πένθος διὰ τὴν μητέρα της, μικρὰν ἐσθῆτα πορ-

φυρᾶν, εἰς δὲ τὰ παιδιὰ παιγνίδια καὶ πυροβόλα, καὶ ἠηγηκαλίση καὶ τὰ τρία, ἡ δὲ θεία των εἶπεν ὅτι ἦσαν λίαν εὐτυχῆ διότι εὗρον μίαν τόσῳ καλὴν μητέρα.

Ἐντὸς ὀλίγου οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν. Ἐκρέμασαν εἰς τοὺς τοίχους ὄλων τῶν παλαιῶν δωματίων χάρτας, καὶ ἔθεσαν εἰς αὐτὰ πολλὰ καὶ ὠραῖα νέα ἐπιπλα διὰ τὴν νέαν μητέρα των. Ταῦτα πάντα ἐπήνεγκον μυρίας σκέψεις εἰς τὴν Λουίζαν ἤρξατο σκεπτομένη συχνότερον ἢ ἢ ἢ πρότερον τὴν ἀποθανοῦσαν μητέρα της· ὅτι αὕτη ἐκάθητο παρὰ τὴν μικρὰν τῆς ἐργασίας τράπεζαν πλησίον τοῦ παραθύρου, ἔχουσα τὰ τέκνα της ἔμπροσθέν της, ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τὰ εἶχεν ὀδηγήσει παρ' αὐτῆς, ὅτι ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης, ὅτι τοὺς ἔδωκε μόνον τὴν χεῖρα της χωρὶς νὰ δύναται νὰ ὀμιλήσῃ εἰς αὐτὰ, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα ἔκειτο ὑπὸ τὰ ἄνθη ἐντὸς τοῦ φρετέρου μετὰ τοῦ ἀποθανόντος συγχρόνως μικροῦ ἀδελφοῦ της ἐν ταῖς ἀγκαλίαις της. Δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ εἶπῃ πῶς τὴν ἔθλιβον αἱ σκέψεις αὐταὶ εἰς οὐδένα, ὅταν προπάντων εἶδεν ὅτι ἐβρίσταν ἐντὸς μικροῦ τινος δωματίου τὴν μικρὰν τῆς μητρός της τράπεζαν, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἔθεσαν πλησίον τοῦ παραθύρου ἑτέραν ὅλως νέαν. Ἄλλ' ἦτο παιδίον καὶ ἐπέχαιρε καὶ αὐτῆ, ὡς τὰ παιδιὰ πράττουσι, δι' ὅλους τοὺς νεωτερισμούς, διὰ τοὺς πλουσίους τάπητας δι' ὧν ἐστρώθησαν τὰ δωματία, διὰ τὰ ὠραῖα ἐπιπλα καὶ τέλος διὰ τὴν νέαν μητέρα.

Ἡ νέα γυνὴ διεκοινῶσεν εἰς τὸν σύζυγόν της μετὰ φιλοφρονήσεως ὅτι δὲν ἦλθεν εἰς τὴν ἐξοχὴν διὰ νὰ κλεισθῇ ἐκεῖ· ὅθεν ἐπεχείρησε ταξείδια ὅπως ἴδῃ τοὺς συγγενεῖς αὐτῆς καὶ ἔκαμε πολλὰς ἐπισκέψεις εἰς τὰς γειτονικὰς οἰκίας, αἵτινες καὶ ἀνταπεδόθησαν. Τὰ παιδιὰ δὲν δυσηρεστοῦντο πῶς διὰ τὰς ἐκδρομὰς ταύτας, διότι πάντοτε ἀπέκτων καλὸν τι πρᾶγμα, καὶ συχνάκις ἐλάμβανον μέρος εἰς αὐτάς. Οὕτω ἕκαστος ἐπῆνε τὴν φιλοστοργίαν τῆς νέας μητρός πρὸς τὰ τέκνα καὶ ἰδίως πρὸς τὸν Θεόδωρον, ὅστις ἦτο παιδίον ἀξιγάπητον. Προϊόντος ὅμως τοῦ χρόνου κατέστη φορτικὸν εἰς τὴν Ἀμαλίαν νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτῆς τὰ παιδιὰ, τοσοῦτω μᾶλλον καθόσον ὁ Θεόδωρος ἐνεκα τῆς πολυλογίας του καθίστατο ὀχληρὸς. Ἐγκατέλειπεν ὅθεν αὐτὰ, εἰς τὴν οἰκίαν, ὅτε ἔαμμεν ἐκδρομὰς ἢ ἐπισκέψεις.

Ἡ Λουίζα παρηκολούθη πάντοτε τοὺς μικροὺς ἀδελφούς της ἐπὶ τοῦ χλοάζοντος γειτονικοῦ ὀροπέδιου, ἢ εἰς γωνίαν τινα πῆς οἰκίας καὶ παρηγό-

ρει αὐτὰ, προπάντων τὸν Θεόδωρον, τὸν ὁποῖον ἢ μήτηρ των δὲν ἐφρόντιζε νὰ λαμβάνῃ μεθ' ἑαυτῆς, διηγείτο εἰς αὐτοὺς ἱστορίας, καὶ ἦτον πρᾶγματι μικρὰ τις μήτηρ πρὶν κλείσῃ εἰσέτι τὸ ἕβδομον τῆς ἡλικίας της ἔτος.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐγεννήθη μικρὰ τις ἀδελφή. Ἡ νοσοκόμος ἣτις εἶχεν ἔλθει ἐκ τῆς πόλεως ὅπως περιποιηθῇ τὴν λεγῶ, δὲν ὑπέφερε τὰ παιδιὰ ἐντὸς τοῦ δωματίου αὐτῆς. Μόνη ἡ Λουίζα ἔπρεπε νὰ μένῃ ἐκεῖ, ὅπως περιποιῆται τὴν μικρὰν αὐτῆς ἀδελφὴν, ἐμποδίζῃ τὰς μνίας νὰ ἐνοχλῶσι τὴν μητέρα της, καὶ νὰ φροντίξῃ ἐν γένει περὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ βρέφους. Οὕτως ἡ μὲν Λουίζα καθίστατο λίαν ὠφέλιμος, ἀλλ' οἱ μικροὶ της ἀδελφοὶ ἐσέναζον ἀδιαλείπτως καὶ ἐπανήρχοντο κατ' ὀλίγον εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν κατάστασιν.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἡ Ἀμαλία ἄφησε τὴν κλίνην καὶ ἤρξατο νὰ φροντίξῃ περὶ τῆς ἀναβρώσεώς της, ἡ δὲ Λουίζα ἔσυρε τὸ ἀρτιγέννητον ἐντὸς μικρᾶς ἀμάξης ἐντὸς τοῦ κήπου, καὶ ἔψαλλε διάφορα ἄσματα ὅταν ἐκεῖνο ἔκλαιε· παρηκολουθεῖτο δὲ πάντοτε ὑπὸ τῶν δύο μικρῶν ἀδελφῶν της, οἵτινες ἤρχισαν ἐκ νέου νὰ περνῶσιν εὐχαρίστως τὸν καιρὸν των, διότι ἐνεκα τῆν ἑλλείψεως σχολείου ἐν τῷ χωρίῳ, οὐδεμίαν ἄλλην εἶχον ἀσχολίαν. Τὸ ἐπόμενον ἔτος ὅτε καὶ νέος ἐγεννήθη ἀδελφὸς ἡ Ἀμαλία ἐθεώρησεν ἀπαραίτητον νὰ εἰσαγάγῃ τὸν Θεόδωρον καὶ τὸν Φρίτζ ἐν τινι καλῷ καταστήματι, ὅπως ὦσιν ἐκεῖ εἰς διηνεκὴ ἐπιτήρησιν. Ὁ πατὴρ ἔβλεπεν ὅτι ἦσαν εἰσέτι πολὺ μικροὶ ἀλλ' ἡ σύζυγός του τῷ παρετήρησεν,

— Ἀνεδέχθην ἀπέναντι τῶν τέκνων τούτων καθήκοντα μητρικὰ καὶ ὀφείλω νὰ φροντίξω ὑπὲρ τῆς εὐημερίας αὐτῶν, ἔστω καὶ μεθυσίαν. Βλέπεις ὅτι δὲν ἀπομακρύνομαι τῆς Λουίζης, καὶ ἐπεθύμουν νὰ κάμω ἔτι περισσότερον, ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν δύναμαι, διότι καὶ τὰ ἀτυχῆ μικρὰ ἔχουσι τὰ μέρη των ἐν τῇ μητρικῇ μου καρδίᾳ. » Ταῦτα εἰπούσα προσέβλεψε μεθ' ὀφθαλμοῦς τὰ ἀτυχῆ μικρὰ, τὰ ἐπιμελούμενα καὶ θωπεύομενα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὑπὸ τῆς Λουίζης καὶ τῆς ὑπηρετρίας. — Ὁ πατὴρ συγκατένευσε στεναζών.

Τότε ἡ Ἀμαλία κατέστη ἀληθὴς μήτηρ διὰ τὰ δύο μικρὰ παιδιὰ, προσεκάλεσε ὅσπας ὅπως ἐπιδιορθώσῃ τὰ ἐνδύματά των, ἅτινα ἦσαν λίαν παρημελημένα, καὶ ἐν γένει ἠτοίμασεν αὐτὰ ὅπως εἰσαχθῶσιν εἰς τὸ παιδαγωγεῖον. Ἡ ἰδία δὲ τὰ ὠδήγησεν ἐκεῖ, καὶ τὰ ἐσύστησεν εἰς τινα παιδαγωγόν, δοῦσα αὐτῇ τὰς πλέον λεπτόμερεῖς ὀδη-

γίας περί τοῦ τρόπου μεθ' οὗ ἔπρεπε νὰ φέρηται πρὸς τὸν Φίρτζ και Θεόδωρον. Τοσοῦτον δὲ συνεκινήθη κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ὥστε ἡ καρδιά της ἔπαλλε και δάκρυα ἐπλημμύρησαν τοὺς ὀφθαλμούς της. Καὶ ὁ σύζυγός της δὲ συνεκινήθη ἐπίσης ὅταν ἔφθασεν ἡ στιγμή καθ' ἣν ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ τέκνα του εἰς ξένην οἰκίαν, ἀλλ' αἱ διαθεβαιώσεις τῆς συζύγου του περὶ τῆς πρὸς αὐτὰ ἀγάπης της και αἱ καταβληθεῖσαι μητρικαὶ προσπάθειαι της ὑπὲρ αὐτῶν, τοσοῦτον τὸν εἶχον δεσμεύσει, ὥστε θὰ ἠδίκει ἑαυτὸν ἐὰν δὲν ἐφαίνετο ἀρκούντως εὐγνώμων πρὸς αὐτήν.

Ἡ Λουίζα ἔμεινεν ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τῆς ὑπηρετρας πλησίον τῶν μικρῶν. Ἐμάνθανε τὴν Γαβριέλλαν νὰ βραδίξῃ, και εἰς τὰ πρῶτα αὐτῆς βήματα ἡ χαρὰ της ἦτον μεγίστη. Καὶ ὅμως τὸ προσκεφάλιον τοῦ μικροῦ Βρουνώ, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου προσέκλινε τὴν κεφαλὴν της ἦτο κάθυγον ἐκ τῶν θερμῶν δακρῶν, τὰ ὁποῖα ἔχυνε συχνάκις διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀδελφῶν της.

Δὲν ἐπέρασαν πολλὰ ἔτη και τὸ κενὸν τοῦτο ἐπληρώθη ἐν τῷ πρεσβυτερίῳ. Ὁ μεσαιὼν και οἱ Ἕλληνικοὶ και Ῥωμαῖκοὶ χρόνοι ἔδωκαν ὀνόματα ἐν τῇ νέᾳ γενεᾷ ἡ Κορνηλίας, ἡ Ἀδελγόνδη και ἡ Θεορίδῃ, ὁ Βρουνώ, ὁ Ἀρθούρος και ὁ Λουίσκος ἐπλήρωσαν ἀλλήλοδιαδόχως τὸ πρεσβυτέριον, και ἐν καιρῷ τῶν διακοπῶν και τῶν ἐπισήμων ἑορτῶν μάλιστα ὑπῆρχε θέσις διὰ τὸν Θεόδωρον και τὸν Φίρτζ, οἵτινες δὲν συγκατηριθμοῦντο πλέον μετὰ τοῦ νέου τούτου πλήθους. Ὅταν ἐκτάκτως ἤρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν δι' ἐπίσκεψιν ἔσυρον κατὰ μέρος τὴν ἀδελφὴν τῶν Λουίζαν και ἠρώτων αὐτήν. » Ἐπίπε μὰς ὑπάρχει και ἕτερος;

Αἱ Ἑλληνίδες

ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΜΗΡΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

(Ἐκ τῆς γερμανικῆς ἐπιθεωρήσεως).

Η ΜΕΛΕΤΗ τοῦ τε κοινωνικοῦ και πολιτικοῦ τῶν γυναικῶν χαρακτήρος ἐν τῇ ὀμηρικῇ ἀρχαίῳ-τητι, ἡ παρουσίασις αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἀληθῆ μορφήν ἦν οἱ ὑπὸ ἄλλων μεριμνῶν περισπώμενοι πολιτικοὶ ἱστορικοὶ ἀδυνατοῦσι νὰ ἰχνογραφῶσιν, ἡ ἀνάδειξις πάσης τῆς λαμπρότητος και τῆς ἰσχύος αὐτοῦ κατ' ἀντιπράξεις πρὸς τοὺς νεο-

τέρους χρόνους πρὸς δὲ ἡ κατάδειξις τῶν ἐλαττωμάτων ὑπὲρ τὸ δέον αὐθαιρέτου συστήματος ἀνεπαρκοῦς πρὸς τὴν ἐντελῆ τοῦ λογικοῦ ἱκανοποίησιν, και ἡ ἐν τῇ ἐπιθεβαιώσει τῶν καλῶν ἀποτελεσμάτων τοιοῦτου συστήματος ἀναζητήσεις στοιχείων πρὸς λύσιν τῶν ὑπὸ τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης προβαλλομένων ζητημάτων, ταῦτα πάντα εἰσι τὸ ἀντικείμενον τῆς παρούσης πραγματείας, ἣτις ἐρείδεται, ὡς θέλομεν ἰδεῖ, ἐπὶ τῶν ἀξιολογώτερον μνημείων τῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως, δηλαδὴ ἐπὶ τῆς ἀναλύσεως τῶν κοινῶν τοῦ ἔθνους ἠθῶν μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τῆς τῶν ἰδιαιτέρων ἰδεῶν τῶν πρεσβευομένων ὑπὸ τινῶν φιλοσόφων και ἱστορικῶν.

Τῷ ὄντι, παρ' ἅπασιν τοῖς ἱστορικοῖς λαοῖς, ἡ εἰκὼν τῆς κοινωνικῆς ὑπάρξεως τῶν γυναικῶν παρουσιάζεται ὡς τὸ ἀναπόφευκτον τῆς πολιτικῆς συμπλήρωμα· αἱ γυναῖκες εἰσὶν ἡ ψυχὴ τῆς οἰκίας, τὸ κέντρον δηλαδὴ πάσης ἔθνικῆς ἐνεργείας μὴ ἀναγομένης εἰς τὴν διαχείρησιν τῶν δημοσίων δικαίως ὅμως παρετηρήθη ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ ἀξιολογότης τοῦ μέρους ὃ λαμβάνουσιν αἱ γυναῖκες εἶναι σμικροτέρα, ἐπὶ τοσοῦτον μᾶλλον αἱ κυβερνήσεις προσεγγίζουσι τὸν θεωρητικὸν τῆς τελειότητος τύπον.

Ἐξω τῆς οἰκίας ἡ γυνὴ ἀπογυμνοῦται τῶν γοήτρων αὐτῆς και τῆς ἰσχύος της. Ὅτε κέντρον τῆς κυβερνήσεως εἶναι τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον, ἡ ἄνασσα τῆς οἰκίας δύναται ἀκινδύνως νὰ καθέξῃ τὴν πρῶτην θέσιν· ἀλλ' ὅταν τὸ κέντρον τοῦτο εἶναι ὁ Φόρος εἴτε ἡ Ἄγορά, ἡ γυνὴ δὲν ἐγκαταλιμπάνει τὴν κατοικίαν της ὅπως καταβῆ ἐν αὐτῇ. Ἡ ἱστορία ἐπιθεβαιοῖ τοῦτο διὰ πανδήμου μαρτυρίας ὅσω μᾶλλον τὸ ἔθνος προὔωρσε πολιτικῶς, τόσο πλείοτερον και ἡ ἐξωτερικὴ τῶν γυναικῶν δραστηκότης ἀναφαίνεται μηδαμινὴ και ἀσήμαντος, καθότι ἡ γυνὴ οὐδέποτε ἀναμιγνύεται εἰς τὰ πολιτικὰ ὡς ἄτομον, εἴτε δυνάμει τοῦ δημοσίου δικαίου, ἀλλὰ δυνάμει προνομίου και ὡς εὐρισκομένη εἰς ἰδιάζουσαν ὅλως θέσιν.

Ἀλλὰ παραλείποντες τὰς ἀρχαίας γυναικοκρατίας ὧν ἔχγη τινὰ διεσώθησαν παρά τισιν ἡμιγρίαις ἀφρικανικαῖς φυλαῖς, και σκεπτόμενοι ἐπὶ τῶν ἡμετέρων φυλῶν, ἀνευρίσκομεν τὴν γυναῖκα ἀναμιγνυομένην εἰς τὰ δημόσια μόνον ἕνεκα τῶν συγγενικῶν πρὸς τοὺς κυβερνῶντας δεσμῶν της, εἴτε δαλαδὴ ὡς σύζυγον, εἴτε ὡς κληρονόμον, εἴτε τέλος ἕνεκα δεσμῶν ἦττον ἰσχυρῶν, αἵτιοτε ὅμως δεσμῶν αἵματος, και ἕνεκα τῆς γεννῆ-